

چکیده مقالات

بررسی کلی کواترنر و تقسیم بندی آن

دکتر احمد معتمد

گروه زمین شناسی، دانشکده علوم، دانشگاه تهران

چکیده

اگر محدوده زمانی دوران‌های دیگر زمین‌شناسی نسبتاً مشخص است برای دوره کواترنر تعیین حد تحتانی با اشکالاتی روبروست. از ۶۰۰ هزار سال محدوده تعیین شده قبلی اکنون سن ۲۰۰۰۰ سال و اخیراً حدود ۳ تا ۵ میلیون سال را برای کواترنر در نظر می‌گیرند.

آنچه مسلم است پلیوسن انتهائی یا روورین با تغییرات شدید شرایط جوی، کوهزائی و زیستی همراه بوده است و از این نظر حد ۲ میلیون سال همزمان با فازوالاشین مورد قبول بسیاری از علاقمندان کواترنر است. مشکلات مطالعه کواترنر در ایران را می‌توان به‌نحو زیر خلاصه کرد:

- فقدان فازهای مشخص یخچالی و آثار ناشی از آن
- فقدان تراس‌های دریائی و آبرفتی قابل مقایسه با فازهای مورد قبول
- گسترش فعالیت‌های عظیم کوهزائی آلپ که کواترنر ایران را بطور استثنائی در دنیا با چین خوردگی توأم ساخته است.

- غیرقابل استفاده بودن شواهد پالینولوژیکی با توجه به شرایط بیابانی

- تداوم رسوبهای تبخیری در حوضه‌های داخلی از پلیوسن

و بالاخره فقدان شواهد مناسب از نظر ابزار انسانی

با اینهمه برای شروع مطالعات کواترنر سعی شده است جدول زمانی عرضه شود که در آن ابتدا موقعیت کواترنر در محدوده سنوزوئیک مشخص شده و سپس شرایط ساختمانی و مغناطیسی و بالاخره تقسیم بندی آن به دو اشکوب هولوسن و پلیستوسن همراه با فازهای کوهزائی والاشین و پاساداسین مورد توجه قرار گیرد. تطابق زمانی فازهای یخچالی و بین یخچالی در چند قاره با قبول فازهای بیرو دونو در مقابل چهار فاز جدید ترگونز- مندل- ریس و ورم و همزمانی پدیده‌هایی نظیر تغییرات آب و هوا در عرض‌های پائین جغرافیائی مورد بررسی قرار می‌گیرد.

در این مقاله یک جمع بندی اولیه قرارگیری رسوبات جدید کواترنر و تقسیم بندی آبرفتها و تراسها انجام می‌گیرد و جدول زمانی کواترنر ارائه می‌گردد.